

D ů v o d y:

Ze zjištění nižších soudů plyne, že chorobný stav žalobkynin vznikl leknutím nastalým dne 1. června 1931 po prasknutí ocelové stěny tkalcovského stavu, u něhož právě pracovala, že však při tom neutrpěla zjevného tělesného poškození. Nižší soudy proto došly k závěru, že nejde u žalobkyně o poranění těla, zvláště ne takové, jež by bylo vyvoláno zevním násilným působením, nýbrž že jde o onemocnění, jež jest následkem vlivu psychického. Ten názor však není správný.

Podle ustanovení § 3 všeobecných pojistných podmínek jest úrazem každé nedobrovolné, na vůli postiženého nezávislé, utrpěné poranění těla, vyvolané náhlým zevním násilným působením, jež zaviní ihned nebo v určité době smrt postiženého anebo invaliditu určitého druhu. Jestliže žalobkyně utrpěla nervový otřes ihned po onom prasknutí stěny tkalcovského stavu, třebaže otřes nervů nastal z leknutí a bez zevních známek tělesného poškození, pak přece jen nešlo o pouhé »onemocnění následkem psychických vlivů«, t. j. o onemocnění způsobené jen vlivy duševními bez porušení tělesné soustavy. Vždyť i nervy jsou součástí lidského těla a jejich porucha, projeví-li se v tělesném ochabnutí, může býti pokládána za poruchu těla ve smyslu § 3 všeob. poj. podmínek. Šlo by tedy o poranění těla žalobkynina v naznačeném smyslu, jež bylo vyvoláno vyličeným zevním působením, a má tedy v tomto směru znaky »úrazu« podle § 3 všeobecných poj. podmínek.

Nižší soudy vycházejíce z opačného stanoviska, nezjistily, jaké tělesné poruchy v naznačeném právě smyslu způsobil žalobkyni otřes nervů, neobíraly se dalšími předpoklady § 3 všeob. poj. podmínek, zejména otázkou, zda tím byla zaviněna její invalidita ve smyslu § 3 uvedených poj. podmínek a v době tam vytčené, a nezabývaly se výší zažalovaného nároku. Bude tedy třeba řízení doplniti, zejména provésti opětný důkaz znalecký, a to znalcem z oboru nervových chorob, jak naznačil i vyslechnutý znalec MUDr. Viktor K. Bylo proto rozsudky obou nižších soudů zrušiti, neboť bude třeba jednání v prvé stolici, aby se věc stala zralou k rozhodnutí (§ 510, odst. 1, třetí věta, c. ř. s.).

Čís. 16183.

I. Právní zájem na brzkém určení sporného práva nebo právního poměru nelze zjišťovati jako nějakou skutečnost, nýbrž lze jej vyvoditi jen závěrem z určitých skutečností, které buď již nastaly nebo v budoucnu mohou nastati jako výsledek právní nejistoty, existující v době určovacího sporu. Zda tu jest takový právní zájem, je řešiti podle okolností jednotlivého případu.

II. Pojistník, jemuž pojišťovna při odpovědnostním pojištění odmítla poskytnouti právní ochranu ve sporech zahájených proti němu osobami poškozenými, jest v právní nejistotě v příčině toho, jak se má v těchto

sporech zachovati, aby snad nepozbyl nároku proti pojišťovně z pojistné smlouvy, a může se domáhati určovací žalobou odstranění takovéto nejistoty.

(Rozh. ze dne 9. června 1937, Rv I 2465/35.)

Žalobce podle pojistky č. 1,009.041 pojistil u žalované pojišťovny M. svůj autobus proti škodě z povinné odpovědnosti až do úhrnné výše 600.000 Kč, pro jednotlivého poškozeného do výše 50.000 Kč a do 10.000 Kč při škodě na věcech. Zároveň se pojistník zavázal hraditi 10%, aspoň 400 Kč ze svého. Pojištěným autobusem konal dne 13. května 1934 jízdu do K. V., při níž narazil v B. na dům, a osoby v autobusu sedící byly zraněny a poškozeny. Ty ve sporech vedených u krajského soudu civilního v P. se na žalobci a na »J.«, podnikách pro automobilovou dopravu, akc. spol. v P., domáhají náhrady škody. Žádný z těchto sporů není dosud pravoplatně skončen. Žalobce ohlásil včas žalované pojišťovně škodnou příhodu a žádal na ní, aby mu v zahájených sporech poskytla právní ochranu. Žalovaná však odmítla nárok ten, odůvodňujíc to tím, že od smlouvy ustoupila, protože pojistná prémie nebyla včas zaplacená. Ježto žalobce nemůže žalovati na plnění, neboť mu není výše škody známa, podává k zamezení propadnutí jeho nároku proti žalované pojišťovně žalobu, domáhaje se určení, že pojištná smlouva ze dne 27. června 1933, č. 1,009.041 proti povinné odpovědnosti při provozu autobusu značky P-11.527 jest v platnosti, dále že nehoda, při níž bylo poraněno a poškozeno 37 osob a po případě další poškození, jichž jména nejsou dosud žalobci známa, prvých vystupujících proti žalobci ve sporech již zahájených, je kryta uvedenou pojistnou smlouvou, dále, že jest na žalované pojišťovně, aby tehda, bude-li žalobce v dotčených sporech uznán povinným plniti z důvodu odpovědnosti jako vlastník resp. provozovatel autobusu poraněným a poškozeným osobám, vystupujícím v dotčených sporech jako žalobci, nahradila žalobci podle uvedené pojistné smlouvy ty platy, k jichž plnění byl žalobce uznán povinným, v kterémžto případě aby žalobci nahradila i útraty právního zastoupení v dotčených sporech, které mu tím vzcházejí a vzejdou, to vše do nejvyšší částky 200.000 Kč, ne však více než 50.000 Kč pro jednotlivého poškozeného a 10.000 Kč pro škodnou příhodu na věcech po srážce částek, jež podle zákona a pojistné smlouvy shora uvedené jest žalobce sám jako pojištěnec povinen hraditi. Právní zájem na určení toho odůvodňoval žalobce tím, a) že žalovaná žalobcovy nároky z pojistky odmítá, a dovozuje, že právní zájem nemusí tkviti právě jen v tom, že by bez podání určovací žaloby došlo k promlčení nároku, že pojistník může proti pojišťovně vznésti náhradní nárok teprve osm dní poté, kdy sám nárok třetí osoby uspokojil anebo když nárok ten byl pravoplatně zjištěn rozsudkem, uznáním anebo smírem, a že se zřením na to, že pojistník svůj nárok proti pojišťovně dosud vznésti nemohl, nemohlo vůbec dojiti k zaslání dopisu ve smyslu § 20 poj. zák., b) že spory vedené poškozenými proti žalobci budou trvati několik let, takže je pro žalobce velmi důležité, aby jeho právní

poměr byl najisto postaven; žalobce jest nemajetný, což je poškozeným známo, takže by tehda, kdyby nároky poškozených nebyly kryty pojištěním žalobce u žalované, s velkou pravděpodobností většina sporů proti němu odpadla anebo by byly zlikvidovány výhodnými smíry; c) že získáním jistoty, že škody jsou pojištěním kryty, by byla likvidace sporů rychlejší a snazší, neboť pojišťovna by potom sama nabyla zájmu na smírném skončení sporů, kdežto bez toho jest žalobce nucen spory ty provésti podle pojistných podmínek do poslední stolice, což bude trvati několik let, ježto jde většinou o spory o částky vyšší 7.000 Kč; d) že nejistota, zda příhoda je kryta pojištěním, ochromuje další žalobcovu činnost a obchodní podnikavost a znemožňuje mu úvěr; e) že podle pojistky zahrnuje v sobě pojištění i nárok na náhradu soudních a mimo-soudních útrat obrany proti nárokům třetích osob; útraty vlastního zastoupení žalobcova ve sporech poškozenými proti němu vedených činí již 20.000 Kč a stále rostou; finanční postavení žalobcovo však mu nedovoluje, aby útraty ty stále zakládal, neboť nemůže jako obchodník získati právo chudých; právní zástupce žalobcův nemůže bez záruky dále konati práce na úvěr a platiti vysoké kolky. Takovou zárukou by bylo zjištění, že pojistná smlouva je v platnosti, ježto právní zástupce žalobcův bez této záruky odmítá žalobce dále zastupovati, čímž by stalo se jeho postavení kritické. Ve věci samé žaloba není předčasná, neboť se žalobci ve sporech proti němu poškozenými vedených patrně nepodaří prokázati, že podnikatelkou jízdy, při níž se nehoda stala, byly »J.«, podniky pro automobilovou dopravu, akc. spol. v P. Zánik pojistné smlouvy nenastal, neboť žalobce pojistné prémie podle ujednání platil a nebyl nikdy žalovanou upozorněn, že jeho autobus není pojistkou kryt. Proti žalobě namítla žalovaná především, že žaloba určovací jest nepřípustná, neboť žalobce nemá právní zájem na tom, aby co nejdříve bylo najisto postaveno, zda pojistná smlouva je v platnosti a zda škodná příhoda jest pojistkou kryta. Žalovaná nezaslala totiž žalobci odmítající dopis ve smyslu § 20 poj. zák. s tím, že nastane ztráta nároku z pojistné smlouvy, nebude-li do šesti měsíců uplatňován žalobou. Podle všeobecných pojistných podmínek nastává promlčení nároku z pojistné smlouvy do 3 let, počínaje koncem onoho roku, v němž nárok na náhradu škody mohl býti uplatňován. Poškozené osoby spory teprve zahájily, není tedy dosud výše škod zjištěna, takže se promlčecí lhůta dosud ani nepočala. Jednání ve sporech poškozených jest omezeno na právní důvod a dokud není pravoplatně rozhodnuto, že žalobce jest povinen poškozeným zaplatiti určitou škodu, nepočne se tříletá promlčecí lhůta. Ve věci samé namítla dále předčasnost žaloby, ježto v žalobách, o něž jde, se žalobce brání námitkou nedostatku pasivního oprávnění, ježto cestu, při níž došlo k nehodě, nekonal sám jako podnikatel, nýbrž »J.«, podniky pro automobilovou dopravu, akc. spol. v P., které žalobce k jízdě té objednal, a dokud spory ty nejsou skončeny, není rozhodnuto, zda jest žalobce vůbec z příhody té zavázán. Konečně se žalovaná bránila tím, že žalobce nezaplatil první pojistnou prémii v den splatnosti, kteréžto prodlení mělo v zápětí zánik smlouvy uplynutím tří měsíců od splatnosti nezaplacené prémiové splátky, prodlení žalobcovo nastalo

v září 1933, takže pojistka, z níž jest žalováno, již dávno před nehodou zanikla. Soud první stolice žalobu zamítl. Důvody: Soud se nejprve zabýval otázkou, zda jest žaloba určovací právně možná. Podle § 228 c. ř. s. lze se žalobou domáhati toho, aby bylo najisto postaveno, že tu jest anebo není některý právní poměr anebo právo, když žalobce má právní zájem na tom, aby tento právní poměr anebo právo byly co nejdříve najisto postaveny soudním rozhodnutím. Jest tudíž žaloba určovací možná jen tehda, když není možná žaloba na plnění a když má žalobce právní zájem na tom, aby nějaký právní poměr anebo právo byly co nejdříve najisto postaveny. Podle nesporného přednesu stran první předpoklad je splněn, neboť spory, poškozenými proti žalobci vedené o náhradu škody, nejsou ještě skončeny, a není tudíž ani jisto, zda nárok na náhradu škody poškozeným proti žalobci přísluší, tím méně výše možného nároku. Zbývá tudíž otázka právního zájmu žalobcova na brzkém zjištění, zda pojistná smlouva sjednaná se žalovanou pojišťovnou je v platnosti a zda jest jí nehoda kryta. V té příčině žádný z důvodů, o něž žalobce opřel určovací žalobu, neobstojí. Co se týká důvodu ad a), jest z vlastního žalobcova přednesu patrné, že žalovaná neodmítla nárok z pojistné smlouvy ve smyslu § 20 poj. zák. s vyzváním, aby se do šesti měsíců domáhal žalobou, jinak že nárok zanikne, a že nárok proti pojišťovně bude moci uplatňovati teprve osm dní potom, kdy nárok třetí osoby uspokojil aneb byl nárok ten pravoplatně zjištěn pravoplatným rozsudkem, uznáním anebo smírem. Není zde tedy nebezpečí ztráty nároku pro nečasné zažalování a tedy ani není právního zájmu žalobcova, aby byl pojistný poměr co nejdříve zjištěn. Co se týká odůvodnění ad b), jest odůvodnění právního zájmu velice pochybné, třebaže se žalobce pokouší prokázati, že má právní zájem na zjištění, zda jest tu právní poměr či nikoli jak tehda, bude-li žalobě vyhověno, tak tenkrát, kdyby byla žaloba meritorně zamítnuta jako právně neodůvodněná. Tu v každém případě by bylo nutné, aby rozhodnutí o žalobě bylo pravoplatné, totiž aby bylo po případě dosaženo rozhodnutí třetí stolice. Jest nesporné, že se poškození při autobusové dopravě domáhají náhradního nároku nejen proti žalobci, ale i proti společnosti »J.«, podniky pro automobilovou dopravu, akc. spol. v P. V případě odsouzení dotčené společnosti bylo by i příznivé rozhodnutí v souzeném sporu pro žalobce bez praktického významu. Jest pochybné, zda by se poškození vzdali svého nároku proti žalobci nebo jej vyrovnali způsobem výhodným pro žalobce, když by bylo najisto postaveno, že nehoda není kryta pojištěním sjednaným žalobcem se žalovanou pojišťovnou, neboť pojem majetku anebo chudoby jest velmi relativní a není trvalého rázu. Právní zájem na brzkém určení právního poměru není podle názoru soudu odůvodněn ani důvody pod c) až e) uvedenými, neboť žalobci nehrozí ani škoda anebo jiná majetková újma. Podle vlastního žalobcova přednesu má dle pojistné smlouvy pouze nárok na náhradu soudních a mimosoudních útrat vlastního zastoupení. To nemůže znamenati nic jiného, než že mu nárok ten vznikne teprve, až řečené útraty budou pravoplatně prisouzeny, nebo až je žalobce nahradí. Důvod pod e) uvedený by spíše odůvod-

ňoval žalobu určovací na straně pojišťovny. Platné zákony umožňují žalobci, aby se, je-li skutečně nemajetný, domáhal udělení práva chudých, jež by ho zbavilo povinnosti hraditi ze svého útraty právního zastoupení a placení kolků ve sporech vedených proti němu poškozenými. Neopravňuje však toto finanční postavení žalobcovo, aby vedl ještě nákladný spor o 200.000 Kč, jehož praktický význam jest velice pochybný a jenž slouží spíše zbytečnému rozmnožování a zdražování sporů. Byla proto žaloba zamítnuta pro nedostatek podmínek vytčených v § 228 c. ř. s. O d v o l a c í s o u d potvrdil napadený rozsudek. D ů v o d y: Pro rozhodnutí otázky, zda jest zde podmínka určovací žaloby, t. j. právní zájem žalobcův na tom, aby právní poměr byl co nejdříve najisto postaven soudním rozhodnutím, jest v souzeném případě rozhodující především chování žalované pojišťovny. Ta ve sporu popřela sice celý žalobní nárok, avšak neodmítla plnění kvalifikovaným způsobem podle § 20 poj. zák., t. j. s tím, že nastane ztráta nároku z pojistné smlouvy, nebude-li do šesti měsíců uplatňován žalobou. To jest hlavní a rozhodující skutečnost pro posouzení otázky, zda žalobce má právní zájem na zjištění nároku. Neodmítla-li žalovaná pojišťovna pojistný případ způsobem vytčeným v § 20 poj. zák., nehrozí žalobci nebezpečí ztráty nároku pro nečasné zažalování a není zde právního zájmu na zjištění nároku. Prvý soud se správně vypořádal s dotčenou otázkou ve svém rozsudku a jeho právní názor je v plném souladu s judikaturou nejvyššího soudu (srv. rozh. č. 13943 Sb. n. s.). Za toho stavu věci nebylo již vlastně potřebí, aby se první soud zabýval dalšími tvrzeními žalobcovými, jimiž se snažil odůvodniti svůj právní zájem na rozhodnutí sporu. Než ani v tom směru nelze prvému soudu činiti výtek, ježto se podle názoru odvolacího soudu dostatečně vypořádal se všemi důvody, jež žalobce uvedl k prokázání právního zájmu. Jeho výtah z žalobcových přednesů vystihuje dobře podstatu všech jeho přednesů. Vyslovuje-li první soud nejprve pochybnosti o tom, že žalobce odůvodnil ad b)—e) právní zájem, pak odůvodňuje v dalších odstavcích, proč má tyto pochybnosti. Způsob, jakým se první soud vypořádává s jednotlivými důvody žalobcovými, jest vyvolán způsobem žalobcových přednesů, jež jsou v bodě b), e) podmíněné, jsouce závislé na dosud nezjištěných skutečnostech. Prvý soud nejdříve konstatuje, že by bylo v každém případě nutné, aby rozhodnutí o žalobě bylo pravoplatné rozhodnutím po případě třetí stolice, a že by v případě odsouzení společnosti »J.«, podniky pro automobilovou dopravu, akc. spol. v P.. bylo i příznivé rozhodnutí v souzeném sporu pro žalobce bez praktického významu. Pak se obírá blíže tvrzeními ad c)—e) a právem usuzuje, že podle vlastního žalobcova přednesu nehrozí mu ani škoda, ani majetková újma a že mu nárok z pojistné smlouvy vznikne, až mu budou přisouzeny nebo jím nahrazeny soudní nebo mimosoudní útraty. Odvolatel ve svém odvolání pouze charakterisuje způsob, jakým se první soud vypořádal s jednotlivými body, neuvádí však, kterými okolnostmi, důležitými pro posouzení právního zájmu žalobcova, se měl první soud zabývati a kterých důkazů neprovedl. Než takováto povšechná výtka nepostačuje a není tedy odvolání řádně provedeno. Podobně jako v žalobě,

i v odvolání se žalobce snaží uplatnití svá podmíněná tvrzení. To platí též o výtce, že soudu první stolice musilo býti notoricky známo, že by k důsledkům obsaženým v žalobcových přednesech skutečně při dnešní situaci a praxi došlo. Odvolací soud tu zdůrazňuje, že k průkazu právního zájmu v souzeném případě nestačí hypotetická tvrzení, závislá na nezjištěných dosud skutečnostech. Nestačí tedy dedukce odvolatelovy o tom, co by bylo, kdyby bylo najisto postaveno, že škoda pojištěním není kryta, resp. kdyby žalobce i dotčená akciová společnost byli ve sporech o náhradu škody odsouzeni k solidárnímu plnění, a to zejména i proto, že ve sporech již zahájených není odvolatel jediným žalovaným. Pokud odvolatel vytýká prvnímu soudu, že vůbec neuvážil, že právní nejistota ochromuje žalobcovu další činnost a znemožňuje mu získání úvěru, není z pouhé této výtky zřejmé, jakého pochybení se soud ten dopustil, ježto v tom směru odvolatel své odvolání v mezích odvolacích důvodů vůbec neprovádí. Blíže se zabývá odvolatel pouze výtkou, že se první soud nezabýval žalobcovým přednesem pod e), ač sám uvádí, že by podle údaje soudu důvod ten spíše odůvodňoval určovací žalobu na straně žalované. V dalším provádění této výtky jest odvolatel v rozporu s obsahem předchozího odstavce odvolání, že v každém případě by bylo nutno, aby rozhodnutí o žalobě bylo pravoplatné. Při tom pak dále přehlíží, že první soud o věci té svůj názor vyslovil, a to tam, kde mluví o důvodech žalobcových ad c)—e). I v tom odstavci odvolání počítá odvolatel s možnostmi a nikoliv se skutečnostmi, zejména uváží-li se souvislost žalob proti žalobci a dotčené společnosti. Konečně podotýká odvolací soud to, že rozhodnutí nejvyššího soudu č. 9934 Sb. n. s. se nedotýká otázky, která byla řešena v souzeném sporu, že žalovaná pojišťovna neodmítla plnění dle § 20 zák. o smlouvě pojišťovací, kteroužto otázku výslovně řeší rozhodnutí č. 13848 Sb. n. s., jehož jest se v daném případě, o nějž tu jde, dovolávat. Rozhodnutí č. 12761 Sb. n. s. se na tento případ nehodí, ježto řeší pouze otázku, kdy může pojistník podat žalobu o plnění, a má-li právo či povinnost podat určovací žalobu. Jediné rozhodnutí č. 13848 Sb. n. s. řeší otázku, o níž běží i v souzené věci, kdy pojišťovna kvalifikovaným způsobem plnění neodmítla a pojistníkovi nehrozí nebezpečí promlčení, takže je zbytečné, aby ještě před započítím promlčecí lhůty uplatňoval své nároky sporem, který působí zbytečné náklady a nemá praktického významu. První soud posoudil tedy věc po stránce právní správně.

Nejvyšší soud uložil soudu první stolice další jednání a nové rozhodnutí.

D ů v o d y:

Z rozhodnutí č. 13848 Sb. n. s. neplyne, že žaloba na určení, že dostavivší se pojistná příhoda jest pojistkou kryta, jest zásadně vždy vyloučena pro nedostatek právního zájmu (§ 228 c. ř. s.), jestliže pojišťovna odmítla plnění, aniž pojistníka upozornila na šestiměsíční lhůtu k podání žaloby. Avšak i když se ani nepřihlíží k tomu, co uve-

deno, nehodí se dotčené rozhodnutí na souzený případ již proto, že tam šlo o pojištění proti úrazu, jež má zcela jinou podstatu a povahu nežli pojištění odpovědnostní.

Otázku, zda žalobce má ve smyslu § 228 c. ř. s. právní zájem na tom, aby právní poměr nebo právo nebo pravost listiny byly co nejdříve najisto postaveny soudním rozhodnutím, je řešiti podle okolností jednotlivého případu. Nesporné jest v souzené věci, že pojišťovna odmítla žalobci nárok na poskytnutí právní ochrany ve sporech, které proti němu poškození zahájili, že však neupozornila na šestiměsíční průpadní lhůtu k podání žaloby. Tím ovšem nelze ještě odůvodniti právní zájem na brzkém zjištění sporného právního poměru, když mimo to není zřejmé, že hrozí žalobci promlčení nároku samého. Avšak žalobce doličoval svůj právní zájem zcela jinými důvody, z nichž nejzávažnější jest ten, že jest v právní nejistotě, jak se má zachovati v 36 sporech, které proti němu poškození vedou, zda totiž má úplnou volnost, zda a jak se chce ve sporech těch hájiti, zda může zažalované částky k ušetření útrat sporu uznati, nebo zda se může pokusiti o ukončení sporu smírem, či zda naopak jest v tomto svém rozhodnutí závislý na souhlasu pojišťovny a na jejích pokynech, které by mu dala, kdyby bylo jisto, že jde o případy kryté pojistkou. Odstranění této právní nejistoty má pro žalobce důležitý význam, neboť jinak se vydává v nebezpečí, že by mu pojišťovna, kdyby šlo o případ pojistkou krytý, mohla namítati v pozdějším sporu o plnění, že nezachoval veškerou opatrnost při svém postupu v oněch sporech, že tím snad porušil záchrannou povinnost, způsobil jí zbytečné útraty a podobně. Kdyby nešlo o případy kryté pojistkou, pak by ovšem spory šly na žalobcův vrub, ale při tom by měl zase volnost, aby se hájil ve sporech podle své vůle anebo aby se pokusil o ukončení a odstranění sporů tak, jak on sám uzná podle vlastního (subjektivního) mínění za nejpříznivější a nejvhodnější. Právní zájem nelze zjišťovati jako nějakou skutečnost, nýbrž lze jej vyvoditi jen závěrem z určitých skutečností, a to nikoliv jen ze skutečností již nastalých, nýbrž i ze skutečností, které mohou nastati v budoucnosti jako důsledek nynější právní nejistoty. Stačí proto, že není ničím vyvráceno, že by mohlo dojíti v budoucnu k námitkám pojišťovny, jak bylo již uvedeno, kdyby šlo o případy pojistkou kryté, a je proto nesprávný názor odvolacího soudu, že nelze právní zájem vyvozovati z hypotetických tvrzení žalobcových. Je proto také pochybena úvaha, že by rozsudek vydaný určovací o žalobě byl zbytečný tehda, kdyby žalobce v oněch sporech zvítězil. A že má žalobce právní zájem na brzkém zjištění sporného právního poměru, plyne z toho, že spory jsou proti němu již zahájeny, a že proto musí žalobce míti neodkladnou jistotu, zdali se má zařídit ve sporech podle vlastního uznání, či zda má při tom dbáti toho, aby se v nich nedopustil nějakého jednání, jehož schválení by snad mohla pojišťovna důvodně odepřiti. Již z vyložených úvah plyne žalobcův právní zájem podle § 228 c. ř. s., a není proto ani třeba se obíratí dalšími rozsáhlými vývody dovolání. Poněvadž se jak odvolací soud, tak soud první stolice, vycházejíce z jiného právního ná-

zoru, nezabývaly ostatními přednesy stran ve věci samé, není věc zralá k rozhodnutí a musil býti podle § 510, odst. 1, c. ř. s. zrušen i rozsudek prvního soudu.

Čís. 16184.

Smlouva, kterou byly pozemky, přidělené pozemkovou reformou podle zákona o zajištění půdy drobným pachtýřům č. 318/1919 Sb. z. a n., propachtovány na dobu zákazu jejich zcizení bez svolení Státního pozemkového úřadu s tím, že budou po uplynutí účinnosti zákazu zcizení převedeny za předem zaplacenou částku do pachtýřova vlastnictví, jest zastřená smlouva trhová a jako trhová smlouva je nicotná, byla-li uzavřena vědomě za účelem obcházení zákazu zcizení stanoveného v § 22 zák. č. 318/1919 ve znění zákona č. 311/1920 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 9. června 1937, Rv I 2491/35.)

Žalobě, již se žalobce na žalovaných domáhá, aby byli žalovaní uznáni solidárně povinnými podepsati žalobci k vkladu způsobitou trhovou smlouvu, podle níž žalovaní žalobci prodávali a do vlastnictví, držení a užívání odevzdávají ve vložce č. 165 pozemkové knihy jim připsané role č. kat. 274/13, a za to že je trhová cena za uvedený pozemek vyrovnána zápůjčkou 6.000 Kč, poskytnutou jim podle smlouvy ze dne 29. září 1922, po odečtení těch částek z hypotekárně zapsaných práv zástavních, které by v dotčené vložce vázly v den, kdy bude vloženo pro žalobce právo vlastnické, přesahující knihovní zápisy podle smlouvy ze dne 29. září 1922, zejména kromě pohledávky 6.000 Kč vložené pro Aloise a Annu V. s tím, že se strany vzdávají práva odporovati řečené smlouvě pro zkrácení nad aneb pod polovici obecné ceny z příčin jakýchkoliv jiných, že výlohy spojené s vyhotovením, vkladem trhové smlouvy a veškeré se smlouvou touto spojené daně a veřejné dávky, zejména poplatky kolkové a poplatky převodní a vůbec veškeré poplatky, jež při sepsání budoucí smlouvy trhové budou v platnosti a budou předepsány, zaplatí žalobce sám ze svého, po případě že jsou žalovaní povinni trpěti, aby bylo podle rozsudku v pozemkové knize katastrálního území K. ve vložce č. 165 na role č. kat. 274/13 vloženo žalobci právo vlastnické, nižší soudy vyhověly co do ideální polovice dotčeného pozemku č. kat. 274/13, při čemž na vyrovnání trhové ceny bude upotřebeno polovice zápůjčky, totiž jen částky 3.000 Kč, žalobní žádost, týkající se druhé polovice uvedeného pozemku, zamítly.

Nejvyšší soud zamítl žalobu i co do druhé ideální polovice pozemku č. kat. 274/13, zapsaného ve vložce č. 165 poz. knihy kat. území K.

Důvody:

Jest nesporné, že sporné pozemky, které jsou nyní sloučeny v jednu parcelu č. 274/13 v K., byly usnesením okresního soudu v P. ze dne 24. května 1922, Nc I 288/19, připsány knihovně do vlastnictví žalo-